

4. Молочна продуктивність корів биковиробничої групи нових ліній

Лінія	Роздосно корів, гол.	Молочна продуктивність		
		надій, кг	вміст жиру, %	мол. жир, кг
Дайнеміка 359742	54	7999±109	3,87±0,02	309±4,3
Нагіта 300502	89	7763±81	3,89±0,02	307±3,3
Кевеліе 1620273	113	7967±73	3,87±0,01	305±4,2
Інгансе 343514	22	8016±104	3,86±0,02	309±5,6

ги симентальської породи, і наближаються до модельного типу УЧРМ породи (табл. 3).

У базових господарствах породи 278 корів цих ліній роздосно до продуктивності 7—10 тис. кг молока (табл. 4), що забезпечує подальший їх розвиток.

Висновок. За рівнем молочної продуктивності та типом будови тіла тварин нових ліній Дайнеміка, Нагіта, Кевеліе та Інгансе значно перевищують відповідні показники по УЧРМ породи в цілому, займають достатній ареал і сприяють її консолідації в зазначених напрямках.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.2.082.453.55

А.П. Кругляк, Т.І. Зеленська

ЗАПЛІДНЕНІСТЬ КОРІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЧИСЛА СПЕРМІЇВ У ДОЗИ ТА МІСЦЯ ЇХ ВВЕДЕННЯ

Викладено результати заплідненості залежно від числа спермій з прямолінійним рухом у дозі та місця введення сперми у статеві органи корів.

Інтенсивне використання бугаїв-поліпшувачів забезпечується удосконаленням біотехнології обробки сперми та технології осіменіння корів. У свою чергу заплідненість корів і телиць зумовлюється комплексом таких біотехнологічних чинників, як якість сперми, фізіологічний стан самок та їх репродуктивних органів, організація штучного осіменіння, яка вклю-

© А.П. Кругляк, Т.І. Зеленська, 2000

Розведення і генетика тварин. 2000. Вип. 33

час вибір оптимального часу та місця введення сперми у статевий тракт самки, число спермій з прямолінійним рухом у дозі, кратність осіменіння та ін.

Хоча цим питанням присвячена велика кількість наукових досліджень, проте часто результати їх суперечливі. Так, Г. Фроп (1976), Ф.І. Осташко, І.В. Киреев (1982), В.В. Ісаченко (1986), О.Д. Бугров і С.С. Сідашова (1992), В. Стаховський (1998), Ф.І. Осташко (1995), Н. Romanovski (1980) та ін. вказують на можливість одержання оптимального рівня заплідненості корів при зниженні числа сперматозоїдів із прямолінійним рухом у дозі від 20 до 10 і навіть до 2,5—1,5 млн. Разом з тим численні літературні дані (Наук В. і Римк'явічюс Р., 1976; Шенон П., 1979; Foulkes J., 1977; Berd T., 1981; Philipson H., 1982; Kupfersmied H., 1986; Schank J., 1987, та ін.) свідчать про суттєве зниження заплідненості корів та вівцематок із зменшенням числа сперматозоїдів з прямолінійним рухом у дозі сперми. Це пояснюється тим, що обидві групи дослідників користувались різними способами штучного осіменіння маток, які передбачають введення сперми на різну глибину статевого апарата та зумовлюють результативність осіменіння. Це підтверджують результати досліджень R. Jondet (1972), в яких при введенні в ріг матки 14, 3, 1,5 та 0,5 млн. спермій з прямолінійним рухом найвища заплідненість корів (81,6%) була при використанні 3 млн. клітин. За даними F. Louda і J. Smerha (1986), заплідненість 1200 корів при введенні сперми одного і того ж бугая в задню частину каналу шийки матки, медіальну його частину, краніальну з виходом піпетки у порожнину матки на 1см та у тіло матки розподілилась відповідно 43,0; 70,0; 74,5; 65,0%. В. Williams (1987) повідомляє, що при введенні сперми у шийку матки, її тіло або ріг заплідненість становила 40,0; 48,3; 50,4%. Тому оптимізування числа спермій з прямолінійним рухом у дозі слід поєднувати із місцем і часом їх введення у статеві шляхи самки.

Матеріали і методи досліджень. Вивчення цих питань проводили в КСП "Бориспільське" Київської області, для чого було виділено 7 груп новотільних корів по 14—30 голів у кожній. Осіменіння проводили в першу охоту після розтелу, але не раніше 20-ти днів введенням сперми в статеві органи самки з ректальною фіксацією шийки матки та контролем за місцем

Вплив місця і дози введеної сперми на заплідненість корів

Місце введення сперми	Кратність осіменіння	Число спермійв у дозі, млн.	Осіменено корів		
			голів	із них запліднилось	
				голів	%
Шийка матки	2	15	30	13	43,3
Тіло матки	2	15	30	20	66,6
Тіло матки	2	7,5	25	12	48,0
Середина рога матки:					
з боку зрілого фолікула	1	7,5	25	14	56,0
з протилежного	1	7,5	25	7	29,2
Верхівка рога матки	1	15	15	7	46,6
	1	7,5	14	7	50,0

введення катетера. Сперму вводили у різні ділянки статевого апарата (шийка матки, її тіло, середина та верхівка рогу, у ріг з боку зрілого фолікула та в протилежний йому). У дозі сперми використовували 15 та 7,5 млн. спермійв з прямолінійними рухами. Корів осіменяли одно- та двократно під час статевої охоти. Тільність корів виявляли ректально через 90 днів після осіменіння.

Результати досліджень. Встановлено, що введення сперми з однаковим числом спермійв у дозі 15 млн. з прямолінійним рухом у тіло матки значно підвищує заплідненість корів (на 23,3%) порівняно із введенням їх у шийку матки (таблиця). Зменшення числа спермійв із 15 до 7,5 млн. у дозі при дворазовому її введенні в тіло матки призвело до зниження заплідненості корів на 18,6% і становило 48,0%. Разом з тим одноразове введення цієї ж дози (7,5 млн.) в середину рога матки з боку дозрілого фолікула значно підвищує (на 8%) рівень заплідненості корів. При введенні цієї дози сперми в середину рога матки, протилежного дозріваючому фолікулу, заплідненість корів була значно меншою і становила лише 29,2%. Різниця в заплідненості між цими групами корів дорівнювала 26,8% і була статистично вірогідною ($td=13,4$ при $P>0,999$).

При введенні 7,5 млн. спермійв з прямолінійними рухами у верхівку рога матки заплідненість корів становила в середньому 50% і не відрізнялась від показника заплідненості корів після

введення сперми в середину рога з боку зрілого фолікула.

Разом з тим при введенні більшого числа спермій у дозі (15 млн.) у верхівку рога матки з боку зрілого фолікула заплідненість корів трохи зменшилась (3,4%) і становила 46,6%.

Висновки. 1. Введення сперми у більш глибокі ділянки статевого апарата підвищує заплідненість корів навіть при зменшенні числа спермій із прямолінійним рухом з 15 до 7,5 млн.

2. Введення сперми у протилежний ріг від зрілого фолікула не забезпечує відповідного рівня заплідненості корів при осіменінні їх однаковим числом спермій з прямолінійним рухом у дозі.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

УДК 636.22/28.082

О.І. Любинський

СЕЛЕКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ НА БУКОВИНІ

Викладено результати використання бугаїв-плідників різної селекції при формуванні прикарпатського типу червоно-рябої молочної породи.

Молочному скотарству у виробництві товарної продукції тваринництва належить 60%, воно є однією з найскладніших галузей у технологічному й організаційному плані. Ефективність ведення молочною скотарства залежить від комплексу чинників, основними з яких є: рівень генетичного потенціалу порід, годівля тварин різного віку, технологія їх утримання та використання [1].

З урахуванням світових тенденцій та набутого власного досвіду безсумнівним і основним напрямом розвитку скотарства в Україні на найближчі 10—15 років повинна залишатись подальша поглиблена спеціалізація порід великої рогатої худоби за окремими видами продуктивності, тобто вже створені і створювані молочні породи й надалі удосконалюватимуться за

© О.І. Любинський, 2000